

International Journal of Advance Studies and Growth Evaluation

ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಕರಣೆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ವಿಚಾರ

*1 ಡಾ.ಸಣ್ಣೀರಪ್ಪ ಹಾಲಪ್ಪ ದೊಡ್ಡಮನಿ,

^{*1} ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಎಸ್.ಎಮ್.ಭಂಡಾರಿ ಮತ್ತುರಾಟೆ ಪದವಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಗುಳೇದಗುಡ್ಡ ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ

Article Info.

E-ISSN: 2583-6528

Impact Factor (SJIF): 3.477

Available online:

www.alladvancejournal.com

Received: 18/Nov/2022

Accepted: 23/Dec/2022

*Corresponding Author

ಡಾ.ಸಣ್ಣೀರಪ್ಪ ಹಾಲಪ್ಪ
ದೊಡ್ಡಮನಿ,

ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಎಸ್.ಎಮ್.ಭಂಡಾರಿ ಮತ್ತುರಾಟೆ

ಪದವಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ

ಗುಳೇದಗುಡ್ಡ ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆ,

ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ

Abstract

ಅನುವ್ಯವಸಾಯ'-ಎಂದು ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.ಸುಖದುಃಖಸಮನ್ವಿತವಾದ ಮಾನವಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅಂಗಿಕಾದಿ ಅಭಿನಯಗಳಿಂದ (ಆಂಗಿಕ, ವಾಚಿಕ, ಸಾತ್ವಿಕ, ಆಹಾರ-ಈ ಚತುರ್ವಿಧ ಅಭಿನಯಗಳಿಂದ) ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದೇನಾಟಕವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಲೋಕಸ್ವಭಾವ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾದದ್ದು; ಸುಖ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು. ಈ ನಾನಾ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಗಳಿಂದ ಅನುಕರಿಸುತ್ತದೆ ನಾಟಕ. ಧನಂಜಯ ತನ್ನ 'ದಶರೂಪಕ'ದಲ್ಲಿ: "ಅವಸ್ಥಾನುಕ್ಯತಿನಾಟ್ಯಂ" ಎಂಬ ಆ ಸೂತ್ರ, ಭರತನ ಎಲ್ಲ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೂ ಸಾರವತ್ತಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಭರತ ಹೇಳಿದ 'ನಾನಾವಸ್ಥಾಂತರಾತ್ಮಕಂ ಲೋಕವೃತ್ತಾನುಕರಣಂ' ಎಂಬ ಮಾತುಗಳ ನೇರವಾದ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯಾಗಿದೆ ಈ ಸೂತ್ರ. ಅರಿಸ್ತಾಟಲನ ರುದ್ರನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿಬರುವ ಅನುಕರಣೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಮತ್ತುಘಟನಾ ಪ್ರಧಾನವಾದದ್ದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕ್ರಿಯೆ, ಅದಕ್ಕೆಕಾರಣವಾದ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾದ ಘಟನಾಪರಂಪರೆಗಳು ಇಲ್ಲಿಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಭರತನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚನೆಗಳು, ಭಾವನೆಗಳು, ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಈ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಜೀವನದ ದೃಷ್ಟಿಮತ್ತುಧೋರಣೆಗಳನ್ನುಕುರಿತು ಈ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಂತರ, ಈ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ಸ್ವರೂಪನಿರ್ಣಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ವಿಭಿನ್ನತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.'ನಂಬಲಾಗುವ ಅಸಾಧ್ಯತೆ' (Convincing Impossibility); ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಬರುವ ಘಟನೆಗಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿನಡೆದ ಘಟನೆಗಳೇ ಆಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅವು ಲೋಕದಲ್ಲಿನಡೆಯದೇ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ನಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯ, ಮತ್ತು ಹೀಗೆ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಕಾವ್ಯಸತ್ಯದ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಅನ್ನಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ಇದನ್ನೇ 'ನಂಬಲಾಗುವ ಅಸಾಧ್ಯತೆ' (Convincing Impossibility) ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. Tragedy is an imitation of an action that is serious, complete, and of a certain magnitude

Keywords: ಅ.ವ್ಯ:-'ಅನುವ್ಯವಸಾಯ' ದ.ರೂ:-ದಶರೂಪಕ' ರು.ನಾ:-ರುದ್ರನಾಟಕ ನಾ.ಶಾ::ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ನಂ.ಅ:-ನಂಬಲಾಗುವ ಅಸಾಧ್ಯತೆ' ಸ.ವಿ:-ಸತ್ಯದ ವಿಚಾರ

Introduction

ಭರತ:: ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಸ್ಯಾಸ್ಯ ಸರ್ವಸ್ಯ ನಾಟ್ಯಂ ಭಾವಾನುಕೀರ್ತನಂ" "ನಾನಾಭಾವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ನಾನಾ ಅವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸ್ಥಿತಿ ಅಥವಾ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಲೋಕವೃತ್ತದ ಅನುಕರಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಈ ನಾಟಕವನ್ನುತಾನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದುದಾಗಿ ಭರತ ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಅದರ ಮೂಲಸ್ವರೂಪವನ್ನುಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ".

ಅಭಿನವಗುಪ್ತ -'ಅನುವ್ಯವಸಾಯ'(ತ್ವೈಲೋಕ್ಯಸ್ಯಾಸ್ಯ ಸರ್ವಸ್ಯ ನಾಟ್ಯಂ ಭಾವಾನುಕೀರ್ತನಂ" ಎಂಬ ಭರತನ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ)ಇದಕ್ಕೆವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನುಬರೆಯುತ್ತಾ: 'ಅನುಕಾರ'

ಎಂದರೆ 'ತತ್ ಸದೃಶ ವಾದುದು' ಎಂದಲ್ಲ, ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸ್ವತಂತ್ರಸೃಷ್ಟಿ, 'ಅನುವ್ಯವಸಾಯ'-ಎಂದು ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.ಸುಖದುಃಖಸಮನ್ವಿತವಾದ ಮಾನವಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅಂಗಿಕಾದಿ ಅಭಿನಯಗಳಿಂದ (ಆಂಗಿಕ, ವಾಚಿಕ, ಸಾತ್ವಿಕ, ಆಹಾರ-ಈ ಚತುರ್ವಿಧ ಅಭಿನಯಗಳಿಂದ)

ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದೇನಾಟಕವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಲೋಕಸ್ವಭಾವ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾದದ್ದು; ಸುಖ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು. ಈ ನಾನಾ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಗಳಿಂದ ಅನುಕರಿಸುತ್ತದೆ ನಾಟಕ.

ಧನಂಜಯ ತನ್ನ 'ದಶರೂಪಕ'ದಲ್ಲಿ...
 "ಅವಸ್ಥಾನುಕೃತಿನಾಟ್ಯಂ" ಎಂಬ ಆ ಸೂತ್ರ, ಭರತನ ಎಲ್ಲ
 ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೂ ಸಾರವತ್ತಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಭರತ
 ಹೇಳಿದ 'ನಾನಾವಸ್ಥಾಂತರಾತ್ಮಕಂ ಲೋಕವೃತ್ತಾನುಕರಣಂ'
 ಎಂಬ ಮಾತುಗಳ ನೇರವಾದ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯಾಗಿದೆ ಈ ಸೂತ್ರ.
 ಧನಿಕ:- ಧನಂಜಯನ ಈ
 ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾ ಧನಿಕ,
 ಧೀರೋದಾತ್ತಾದಿ ನಾಯಕರ
 ಅನುಕರಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ:
 'ಕಾವೋಪನಿಬದ್ಧಧೀರೋದಾತ್ತಾದ್ಯವಸ್ಥಾನುಕಾರಶ್ಚ ತುರ್ವಿ
 ಧಾಭಿನಯೇನ ತಾದಾತ್ಮಾಪತ್ತಿನಾಟ್ಯಂ' ಎಂಬುದು ಧನಿಕನ
 ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ. ಇಲ್ಲಿ ಧನಿಕ ಧೀರೋದಾತ್ತ ಮೊದಲಾದ
 ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ
 ಸೂತ್ರವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.
 ವಿವಿಧ ಮನೋಧರ್ಮಗಳ, ವಿವಿಧ ಅವಸ್ಥೆಗಳ ಅಂದರೆ
 ಪಾತ್ರಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವುದೇ ನಾಟಕ ಎಂದು
 ಹೇಳಬಹುದು.
 ಅನುಕರಣೆಯ ಕುರಿತ ಭರತ ಮತ್ತು ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ರ
 ವಿಚಾರಗಳ ತೌಲನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ
 imitation of action and of life ಇದೇ ನಾಟಕದ ತಳಹದಿ ಎಂದು
 ಕ್ರಿಯೆಯ ಅನುಕರಣೆ:: ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ನ
 ಅನುಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯೆ ಅಂದರೆ ಘಟನೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ.
 ಆತನ ಪ್ರಕಾರ ನಾಟಕ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅನುಕರಣೆಯಲ್ಲ, ಕ್ರಿಯೆ
 ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಜೀವನದ ಅನುಕರಣೆ.
 ಜೀವನ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾದದ್ದು (Life consists of Action). ಈ
 ಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅನುಕೃತವಾಗುತ್ತವೆ;
 ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ ಹೀಗೆ ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಜೀವನದ
 ಅನುಕರಣೆ imitation of action and of life ಇದೇ ನಾಟಕದ
 ತಳಹದಿ ಎಂದು ಕ್ರಿಯೆಯ
 ಅನುಕರಣೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ! ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್.
 ಭರತನಲ್ಲಿ ಅನುಕರಣೆ ಎಂಬುದು ಕ್ರಿಯೆಗಿಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ
 ಮನೋಭಾವದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತದೆ.
 ಘಟನೆಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ. ಆದರೆ ಅವುಗಳಿಗಿಂತ ಆ
 ಘಟನೆಗಳಿಂದಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ
 ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿ ತೋರಿಸುವುದು
 ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ 'ನಾನಾ
 ಭಾವೋಪಸಂಪನ್ನಂ, ನಾನಾವಸ್ಥಾಂತರಾತ್ಮಕಂ' ಈ
 ಮೊದಲಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ
 ಎರಡಕ್ಕೂ ಇರುವ ಅಂತರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರುವ ಈ
 ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು:
 'Drama, according to the Nāṭyaśāstra, is an imitation not
 only of action, but also of various mental and physical states.
 It is a representative of the entire human activity in all its
 departments. Aristotle's tragedy is more concerned with
 action and the end of life than life's being, whereas the drama
 of Nāṭyaśāstra advocates faithful representation of the varied
 aspects of life including action of sentiments.'
 ಅಂದರೆ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಮಾನವಜೀವನದ
 ಸಮಗ್ರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವಂತಹ ಕ್ರಿಯೆ
 ಮತ್ತು ಪಾತ್ರಗಳ ಅನುಕರಣೆ. ಅರಿಸ್ಟಾಟಲನ
 ರುದ್ರನಾಟಕ ಜೀವನದ ಸಮಗ್ರತೆಗಿಂತ ಅದರ ಕೊನೆಯ
 ಹಂತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು, ಅದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ
 ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಅನುಕರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ
 ಭರತನಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯೆಯಷ್ಟೇ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
 ಬಹುಮುಖಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಭಾವಗಳ ವಿವಿಧ
 ಅವಸ್ಥೆಗಳ ಅನುಕರಣೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಟಕದ

ಪರಮಗುರಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಭರತನ ರಸಸೂತ್ರವೂ
 ಈ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
 ಶ್ರೀಶಂಕುಕ:- ಇದಕ್ಕೆ ಬರೆದ
 ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ 'ಅನುಕರಣ'ವಾದವನ್ನೇ ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ.
 ಮುಂದೆ ರಸಸೂತ್ರದ
 ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ವಿವರವಾಗಿ
 ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ
 ಗಮನಿಸಬೇಕಾದುದೆಂದರೆ 'ಅನುಕರಣೆ'
 ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ದೃಷ್ಟಿಕಂಡ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ.
 ಇದೇ ದೃಷ್ಟಿ 'ಅವಸ್ಥಾನುಕೃತಿನಾಟ್ಯಂ' ಎಂಬುದರಲ್ಲಿಯೂ,
 ಅನಂತರ ಇತರ ಆಲಂಕಾರಿಕರಲ್ಲಿಯೂ
 ಬೆಳೆದು ಬಂದುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.
 ಅರಿಸ್ಟಾಟಲನ ರುದ್ರನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅನುಕರಣೆ,
 ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಘಟನಾ ಪ್ರಧಾನವಾದದ್ದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬ
 ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕ್ರಿಯೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಮತ್ತು ಅದರ
 ಪರಿಣಾಮವಾದ ಘಟನಾಪರಂಪರೆಗಳು
 ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಭರತನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚನೆಗಳು,
 ಭಾವನೆಗಳು, ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಈ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.
 ಜೀವನದ ದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ
 ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಂತರ, ಈ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ
 ಸ್ವರೂಪನಿರ್ಣಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ
 ವಿಭಿನ್ನತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಇದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ
 ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಮನೋಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಬರುವ
 ವ್ಯತ್ಯಾಸ.
 ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ನ ಪ್ರಕಾರ ಅನುಕರಣೆಯ ಮೂರು ರೂಪಗಳು
 The poet being an imitator, like a painter or any other artist,
 must of necessity imitate one of these objects things
 ೧. as they were or ೨. are, things as they are said or thought to
 be, or
 ೩. things as they ought to be."
 ಅಂದರೆ ಕವಿಯ ಅನುಕರಣೆ ಈ ಮೂರು
 ವಿಧಗಳಲ್ಲಿಯಾವುದಾದರೂ
 ಒಂದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬಹುದು. ಅವೆಂದರೆ:
 ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇದ್ದಹಾಗೆ ಅಥವಾ ಇರುವ ಹಾಗೆ
 ನಿರೂಪಿಸುವುದು; ಅಥವಾ ಇದ್ದುವೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ಹಾಗೆ
 ಅಥವಾ ಭಾವಿತವಾದ ಹಾಗೆ ನಿರೂಪಿಸುವುದು; ಮತ್ತು ಅವು
 ಇರಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಈ ಮೂರು
 ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕರಣೆಯ ಸ್ವರೂಪ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳು
 ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯದು
 ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಪುನರ್ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ, ಅದರ ಆಂತರಿಕ
 ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಆವಿಷ್ಕರಿಸುವ, ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಆದರ್ಶದ
 ಪ್ರತಿಮಾನವವಾಗುತ್ತದೆ; ಕವಿಯ ದಾರ್ಶನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯ
 ಸಾಕಾರ ಸಂಕೇತವಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಭಾಷೆಯ
 ಮೂಲಕವೇ ಸಾಧಿಸಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ
 ಆಯಾಮವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಾನೆ.
 ಪ್ಲಾಟಿನಸ್:: ಅನುಕರಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕಲಾಸೃಷ್ಟಿಯ ಉನ್ನತ
 ಹಂತಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿದವನು ದಾರ್ಶನಿಕ-ವಿಮರ್ಶಕ ಪ್ಲಾಟಿನಸ್
 (Plotinus). ಹಿಂದಾಗಲೇ ನೋಡಿರುವಂತೆ
 ಅನುಕರಣೆಯನ್ನು 'ಸೌಂದರ್ಯಪೂರಕಶಕ್ತಿ' ಎಂದೂ
 ಅನುಕರ್ತರನ್ನು 'ಸೌಂದರನಿರ್ಮಾಪಕ'ರೆಂದೂ (Moulders of
 beauty) ಆತ ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ.
 ಡ್ರೈಡನ್:- ಮುಂದೆ ರಿನ್ಸೆಸಾನ್ಸ್ ಅಥವಾ ನವೋದಯದ
 ಯುಗದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಕವಾದ
 ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಡ್ರೈಡನ್ (Dryden)
 ತನ್ನ 'An Essay of Dramatic Poesy' ಎಂಬ
 ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಈ ಮಾತನ್ನು ನೋಡಬಹುದು:
 'A serious play is indeed the representation of Nature, but it is

Nature wrought up to an higher pitch."

ಗಂಭೀರವಾದ ನಾಟಕ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ನಿರೂಪಣೆಯೇನೋಹೌದು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಪ್ರಕೃತಿ ಔನ್ನತ್ಯಕ್ಕೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಆತನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಕಲಾಸೃಷ್ಟಿಯ ರಹಸ್ಯ ಸೂಚಿತವಾಗಿದೆ. ಅದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕೇವಲ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಲ್ಲ; ಅದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಆಯ್ಕೆಯಿಂದ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಕವಿಕರ್ಮ-Work of the poet ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ಡೈಡನ್. ಹಾಗೆಯೇಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಇತರ ಕೆಲವು ವಿಮರ್ಶಕರೂ ಅನುಕರಣೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನುಸ್ವರ್ಣಿಸಿ ಮುನ್ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಅದನ್ನುಪರಿಮಿತವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿತೆಗೆದುಕೊಂಡು, 'ಕಾವ್ಯ ಅನುಕರಣೆಯಲ್ಲ, ಆವಿಷ್ಕಾರ'not imitation but invention-20, 4 ಕಟಿಲಿಂ ಡಿ verisimili tude' (ಸತ್ಯಭ್ರಾಂತಿ) ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿನೋಡಿದರು.

ಕ್ರೋಚೆ ತನ್ನ ಉದ್ಗ್ರಂಥ 'Aesthetic'(೧೯೦೯)ನಲ್ಲಿ 'ಅನುಕರಣೆ'ಯ ಅರ್ಥವನ್ನುಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನುವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ಕಲೆ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅನುಕರಣೆ' ಎಂಬ ಸೂತ್ರ ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಹಿರಿದಾಗಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಆತನ ದೃಷ್ಟಿ- Intuition ಅಥವಾ ಅಂತರ್ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದರ್ಶಿತವಾದ ಶಾಶ್ವತ ಸತ್ಯಗಳನ್ನುಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಪರಿಮಿತವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಅನುಕರಣೆ'ಯಾದರೆ ಸಾಲದು. ಇನ್ನೊಂದು ಪೂರಕ ಸೂತ್ರವನ್ನುಅದು ಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನುಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ:

'And when the phrase is used with this intention, and in order to emphasize the spiritual character of the process, another proposition becomes legitimate also: namely, that art is 'idealization' or imitation of nature.'

ಅಂದರೆ ಅನುಕರಣೆ ಆಂತರಿಕ ಅನುಭವದಿಂದ ಆದರ್ಶೀಕರಣವಾಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಆದರ್ಶೀಕೃತಗೊಂಡ ಅನುಕರಣೆಯೇಕಲೆಯ ಜೀವಾಳ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ಕ್ರೋಚೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚುಕಡಮೆ ಇದೇಅರ್ಥಈಗ ವಾಶಾತ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯಲ್ಲಿಬೆಳೆದುಬರುತ್ತಿದೆ.

ಭರತ ಹೇಳುವ 'ನಾಟ್ಯಂ ಭಾವಾನುಕೀರ್ತನಂ' 'ಲೋಕವೃತ್ತಾನುಕರಣಂ' ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಾಗಲೀ, ಧನಂಜಯನ 'ಅವಸ್ಥಾನುಕೃತಿನಾರ್ಫಟ್ಯಂ' ಅನುಕರಣವಾದ-ಶ್ರೀಶಂಕುಕ

ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ 'ಅನುಕರಣೆ'; 'ಕಾವ್ಯಾನುಕರಣ' ಯಥಾವತ್ತಾದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತಹ ಅನುಕರಣೆಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನುತನ್ನ 'ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ'ಯಲ್ಲಿಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ (Physics), ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ (Politics) ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

'Art imitates Nature' ಎಂದು ಆತ ಒಂದು ಕಡೆ ಹೇಳುವುದನ್ನುಅದರ ಮುಂದಿನ ವಿವರಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಗಮನಿಸಬೇಕು. ಕಲೆ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನುಅನುಕರಿಸುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಅದನ್ನುಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಅದರೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಲು ತೊಡಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯಲ್ಲ, ಪ್ರಕೃತಿಪೂರಕ ಸತ್ಯದಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಅದನ್ನುವಿಕ್ಕುತಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯವನ್ನುಆವಿಷ್ಕಾರ ಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ; ಅದನ್ನುಪರಿಷ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೊರತೆಯನ್ನುಈ ಅನುಕರಣಾತ್ಮಕ ಕಲೆಗಳು ತುಂಬಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿಅನುಕರಣೆ ಎಂಬುದು ಹೊರಗಿನ ಘಟನೆಗಳ ಯಥಾವತ್ತಾದ ಪುನರ್ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲ; ಅದು ಮಾನವನ ಆಂತರಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಅನುಕರಣೆ.

'Aristotle, in short, means that poetic imitation is an imitation

of inner human action."ಎಂಬ ಮಾತನ್ನುಗಮನಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಕವಿ ಅನುಕರಿಸುವುದು ಮಾನವನ ಆಂತರಿಕ ಜೀವನವನ್ನು: ಇಲ್ಲಿಅನುಕರಣೆ (mimesis), ಜನರ ಶೀಲ, ಭಾವ ಮತ್ತುಕ್ರಿಯೆಗಳ ಅನುಕರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂರನ್ನೂಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಕ್ರಮವಾಗಿ

೧. ಏಥೇ(ethe) ::ಜನರ ಶೀಲ.

೨.ಪಾಥೇ(pathe), ಜನರ ಭಾವ.

೩.ಪ್ರಾಕ್ಸಿಸ್ (praxeis) ಜನರ ಕ್ರಿಯೆ.

ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ ಜನರ ಆಗುಹೋಗುಗಳು, ವಿವಿಧ ಭಾವಗಳು, ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಇವುಗಳ ಅನುಕರಣೆ ಕಾವ್ಯನಾಟಕಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯ ತಳಹದಿಯಾಗುತ್ತದೆನ್ನುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತುಈ ಅನುಕರಣೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನುವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಅನುಕರಣೆ' ಎನ್ನುವುದು ಇವುಗಳ ಯಥಾವತ್ತಾದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಲ್ಲ- ಎನ್ನುವುದನ್ನುಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯಲ್ಲಿಉದ್ದಕ್ಕೂಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ.

(ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜೀವನದ ಘಟನೆಗಳ ಯಥಾವತ್ತಾದ ವರದಿ ಕಾವ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ! ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಎಲ್ಲ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲಾಗದ ಕಾರಕಾರಣಸಂಬಂಧ ತಾರ್ಕಿಕವಾದ ಕ್ರಿಯಾಸೂತ್ರವನ್ನುಕಾವ್ಯಾನುಕರಣೆ ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನುಅದು ತಿದ್ದುತ್ತದೆ. ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಸಿದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮುಂದೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ, ಸಂಭಾವ್ಯಮಾನವಾದ ಘಟನೆಗಳ ಆಯ್ಕೆಯಿಂದ ದಾರ್ಶನಿಕ ಸತ್ಯವನ್ನುಈ ಅನುಕರಣೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆಅನುಗುಣವಾದ ಘಟನೆಗಳ ಆಯ್ಕೆಇಲ್ಲಿನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನುಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾ 'ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಒಂದು ಕಡೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ:

'For the purposes of poetry convincing impossibility is preferable to unconvincing possibility.'

'ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ'ಯ ೨೫ನೇಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿಈ ಮಾತು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಅರ್ಥಅನುಕರಣೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನುಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

'ನಂಬಲಾಗುವ ಅಸಾಧ್ಯತೆ' (Convincing Impossibility);ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಬರುವ ಘಟನೆಗಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿನಡೆದ ಘಟನೆಗಳೇಆಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅವು ಲೋಕದಲ್ಲಿನಡೆಯದೇಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ನಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯ, ಮತ್ತುಹೀಗೇನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಕಾವ್ಯಸತ್ಯದ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆಅನ್ನಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ಇದನ್ನೇ'ನಂಬಲಾಗುವ ಅಸಾಧ್ಯತೆ' (Convincing Impossibility) ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ನಂಬಲಾಗದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು' (Unconvincing Possibility) ಇನ್ನುಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಸಂಭವಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ತರ್ಕಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಅವು ನಂಬಲಾಗದ ಘಟನೆಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಅವನ್ನೇನಂಬಲಾಗದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು' (Unconvincing Possibility) ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಇವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿನಡೆದುವು ಎಂದಮಾತ್ರಕ್ಕೆಇವನ್ನುಕವಿ ಅನುಕರಿಸಲಾಗದು. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿನಂಬಲಾಗದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗಿಂತ * 'ನಂಬಲಾಗುವ ಅಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚುಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವನ್ನುತ್ತಾನೆ ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಅನುಕರಣೆ ಕೇವಲ ನಡೆದುದರ ವರದಿಯಲ್ಲ, ನಡೆಯ ಬಹುದಾದುದಕ್ಕೆಮುನ್ನುಡಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಅನುಕರಣೆ (Imitation) ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಕೊಡುವ ಅರ್ಥ, ಪ್ಲೇಟೋಕೊಡುವ ಅರ್ಥಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದುದು, ವ್ಯಾಪಕವಾದುದು. ಪ್ಲೇಟೋಅದನ್ನುಸತ್ಯದಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯುವಿಕೆ, ಸತ್ಯದ ವಿಕಾರ (Distortion) ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಬಳಸಿದರೆ? ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಅದಕ್ಕೆ, ಸತ್ಯದ

ಆವಿಷ್ಕಾರ, ಪರಿಷ್ಕಾರ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನುಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕವಾದ ಭೌತ ಅಥವಾ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಇದು ಹೆಚ್ಚುಸತ್ಯವಾದುದು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಇತಿಹಾಸ, ಕಾಲಾನುಪೂರ್ವಿಯನ್ನುಮಾತ್ರ ಸೂಚಿಸಿದರೆ ಕಾವ್ಯಾನುಕರಣೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಕಾರಣಾನುಪೂರ್ವಿಯನ್ನುಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿರೂಪಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಆದರ್ಶರೂಪಗಳನ್ನೂಆತ್ಮಂತಿಕ ಸತ್ಯಗಳನ್ನೂಇದು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕಿಂತ ಕಾವ್ಯ ಹೆಚ್ಚುಗಂಭೀರವಾದುದು ಎಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಕಾಣುವುದು* ವಸ್ತುಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ನಿತ್ಯಸತ್ಯವನ್ನು, ಅದನ್ನುಕಾಣುವುದು ತತ್ವಜ್ಞಾನದಂತೆ ತರ್ಕಮಾರ್ಗದಿಂದಲ್ಲ; ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಅನುಕರಣೆಯ ಮಾರ್ಗದಿಂದ. ಈ ಅನುಕರಣೆಯೇಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯಲಕ್ಷಣ. ಆದರೆ ಈ 'ಅನುಕರಣೆ' ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಲ್ಲ ಆದರ್ಶದ ಪುನರ್ ಸೃಷ್ಟಿ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇಆತ ರುದ್ರನಾಟಕ ಮತ್ತುವೈನೋದಿಕಗಳ (Com- edy) ಲಕ್ಷಣವನ್ನುಸೂತ್ರೀಕರಿಸುವಾಗ 'ಅನುಕರಣೆ' ಎಂಬುದನ್ನುಅದಕ್ಕಿಲ್ಲಾಆಧಾರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ನ ಪ್ರಕಾರ ಅನುಕರಣೆಯ ಮೂರು ರೂಪಗಳು
The poet being an imitator, like a painter or any other artist, must of necessity imitate one of these objects things

೧.as they were or ೨.are, things as they are said or thought to be, or

೩.things as they ought to be."

ಅಂದರೆ ಕವಿಯ ಅನುಕರಣೆ ಈ ಮೂರು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿಯಾವುದಾದರೂ

ಒಂದನ್ನುಅವಲಂಬಿಸಬಹುದು. ಅವೆಂದರೆ:

ವಸ್ತುಗಳನ್ನುಇದ್ದಹಾಗೆ ಅಥವಾ ಇರುವ ಹಾಗೆ ನಿರೂಪಿಸುವುದು; ಅವು ಇದ್ದುವೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ಹಾಗೆ ಅಥವಾ ಭಾವಿತವಾದ ಹಾಗೆ ನಿರೂಪಿಸುವುದು; ಮತ್ತುಅವು ಇರಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಈ ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿಅನುಕರಣೆಯ ಸ್ವರೂಪ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾಬರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿಕೊನೆಯದು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನುಪುನರ್ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ, ಅದರ ಆಂತರಿಕ ಸತ್ಯಗಳನ್ನುಆವಿಷ್ಕರಿಸುವ,ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಆದರ್ಶದ ಪ್ರತಿಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ; ಕವಿಯ ದಾರ್ಶನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯ ಸಾಕಾರ ಸಂಕೇತವಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೇಸಾಧಿಸಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನುತಂದುಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

comedy::ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ
೫ನೇಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿಮೊದಲು ವಿನೋದನಾಟಕಗಳ ಲಕ್ಷಣ ಬರುತ್ತದೆ. ವೈನೋದಿಕಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಿಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದವರ ಅನುಕರಣ, ಅಂದರೆ ಆ ಪಾತ್ರಗಳು ಎಲ್ಲಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಕೀಳಾದುವುಗಳೆಂದಲ್ಲ. ಹಾಸ್ಯದ (Ridiculous) ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಮಾತನ್ನುಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಆತ ಅಲ್ಲಿಹೇಳುವ ಮಾತು ಹೀಗಿದೆ: 1

'Comedy is, as we have said, an imitation of characters of a lower type, not however in the full sense of the word bad, ludicrous being merely a sub-division of the ugly
ಅಂದರೆ ಇದು ನಗೆಯನ್ನುಪ್ರಚೋದಿಸುವ ಲಘುಪಾತ್ರಗಳ ಅನುಕರಣೆ. ಇದರ ಮುಂದಿನ ಅಂದರೆ

Tragedy:: ೬ನೇಅಧ್ಯಾಯ, ರುದ್ರನಾಟಕದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನುಹೇಳುವ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಭಾಗ. ಅಲ್ಲಿರುದ್ರನಾಟಕವನ್ನುಕುರಿತು ಆತ ಹೇಳುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸೂತ್ರ ಇದು:

Tragedy is an imitation of an action that is serious, complete, and of a certain magnitude; in language embellished with

each kind of artistic ornament, the several kinds being found in separate parts of the play: in the form of action, not of narrative; through pity and fear effecting the proper purgation of these emotions.'

ಇದರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ರುದ್ರನಾಟಕದ ಆ ಮೂಲಕ ಇಡೀಕಾವ್ಯದ, ಎಲ್ಲ ಪರಿಕರಗಳನ್ನುಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ'ಗಂಭೀರವಾದ ಕ್ರಿಯೆಯೊಂದರ ಅನುಕರಣೆ' ಎಂಬುದನ್ನುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಇದನ್ನುಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿಯೇಕೆಲವು ವಿವರಗಳನ್ನುಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್. ನಟರು ಕಥೆಗಳನ್ನುಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಂದ ಅನುಕೃತವಾಗುವ ವಿಷಯ ಒಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ಕ್ರಿಯೆ ಅದು ವಸ್ತು, ಪಾತ್ರ, ಶೈಲಿ, ಭಾವನೆ (Thought), ದೃಶ್ಯ ಮತ್ತುಸಂಗೀತ (Melody) ಈ ಸಾಧನಗಳನ್ನುಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನುನಾಟಕಕಾರರು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದುಘಟನೆಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ. ಇದರಿಂದ ಸಾಧಿತವಾಗುವ ಅನುಕರಣೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅನುಕರಣೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಮಹತ್ತರವಾದ ಜೀವನದ ಮತ್ತುಕ್ರಿಯೆಯ, ಸುಖ ಮತ್ತುದುಃಖಗಳ, ಅನುಕರಣ. ಆದ್ದರಿಂದ ರುದ್ರನಾಟಕ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾವ್ಯದ ಅನುಕರಣೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅನುಕರಣೆಯಲ್ಲ; ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನುಅದು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಾರ್ಯಾನುಕರಣೆಗಾಗಿಯೇಹೊರತು ಯಾವುದೇಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಯಥಾವತ್ತಾದ ಚಿತ್ರವನ್ನುಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಅನುಕರಣೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನುಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಇದನ್ನುನೋಡುವಾಗ ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದ ಕೃತಿ ನಮ್ಮ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಭರತನ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ನಾಟಕವೆಂದರೆನೆಂಬುದನ್ನುಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಈ ಮಾತನ್ನುಮೊದಲು ಗಮನಿಸಬಹುದು:

ನೈಕಾತ್ಯತೋಽತ್ರ ಭವತಾಂ ದೇವಾನಾಂ ಚಾತ್ರ ಭಾವನಂ |
ತೈಲೋಕ್ಯಸ್ಯಾಸ್ಯ ಸರ್ವಸ್ಯ ನಾಟ್ಯಂ ಭಾವಾನುಕೀರ್ತನಂ ||
(1 ೧೦೩)

References

1. ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ -ಡಾ.ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀ
2. ಕನ್ನಡ ಕೈಪಿಡಿ ಭಾಗ೨-ಡಾ.ಕುವೆಂಪು
3. ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಪರಿಭಾಷೆ- ಡಾ.ಮಲ್ಲೇಪುರಂ.ಜಿ.ವೆಂಕಟೇಶ
4. ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪರಿಭಾಷೆ- ಡಾ.ಓ.ಎಲ್.ನಾಗಭೂಷಣಸ್ವಾಮಿ
5. ಕಾವ್ಯಾರ್ಥ ಪದಕೋಶ:ಡಾ.ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಡಾ.ಕೆ.ವಿ.ನಾರಾಯಣ
6. ತೌಲನಿಕ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ- ಡಾ.ಎಚ್.ತಿಪ್ಪೇರುದ್ರಸ್ವಾಮಿ.
7. ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ-ಡಾ.ಸಿ.ಎನ್.ರಾಮಚಂದ್ರನ್.
8. ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿ ಚರಿತೆ- (ಸಂಪು. II) ಎಂ.ಎನ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್,
9. ಧನಂಜಯನ ದಶರೂಪಕ- ಅನು: ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ, ೧೯೯೨.
10. ಆನಂದವರ್ಧನನ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ- ಡಾ. ಕೆ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ೧೯೫೧.
11. ರಸಗಂಗಾಧರ- ಅನು: ಡಾ. ಟಿ.ಜಿ. ಸಿದ್ದಪ್ಪಾರಾಧ್ಯ, ೧೯೬೫.
12. ಕಾವ್ಯಾರ್ಥ ಚಿಂತನ- ಡಾ. ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ೧೯೮೩.